

Βηθλεέμ της Ιουδαίας (πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Λόντος, υπ. Διδάκτωρ Θεολογίας)

/ [Πεμπουσία](#)

Η Βιβλική Βηθλεέμ[1], πόλη της φυλής Ιούδα, απέχει 6 περίπου μίλια νό-τια της Ιερουσαλήμ. Στην Αγ. Γραφή αποκαλείται «Βηθλεέμ γη Ιούδα» (που ανήκει στην φυλή του Ιούδα), για να ξε-χωρίζει από την άλλη Βηθλεέμ (της Γαλιλαίας), η οποία ήταν στο βορρά στο έδαφος της Ζεβουλών[2]. Αποκαλείται, επίσης, «οίκος του Εφραθά», από τη φυλή που ζούσε σε αυτές τις θέσεις και κυριολεκτικά σημαίνει «γόνιμη».

Η αρχαιότερη αναφορά στη Βηθλεέμ βρίσκεται στα Amarna letters (1350-1330 π.Χ.), όπου γίνεται λόγος για την πόλη του Bit Ilu που βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή της Ιερουσαλήμ. Είναι πιθανό ότι το αρχικό όνομα της πόλης προέρχεται από τον θεό των Χαλδαίων Lakhmo, θεό της φύσης και της γονιμότητας, του οποίου το όνομα υιο-θετήθηκε από τους Χαναανίτες και τρο-ποποιήθηκε σε Lahama. Αν αποδε-χτούμε την υπόθεση αυτή, η μετάφραση του ονόματος Beit-el-Lahama θα μπο-ρούσε να ήταν «οίκος του Lahama» και θα είχε νόημα, αφού αυτή η γη ήταν πο-λύ εύφορη και πλούσια σε νερό. Επι-πλέον, στην Π. Διαθήκη ή πόλη ονομάζε-ται Beit-Lehem, «οίκος του άρτου».

Η Βηθλεέμ παίζει σημαντικό ρόλο στην Π. Διαθήκη, στην ιστορία των Ισραηλιτών, τόσο πριν από την είσοδό τους στην Αίγυπτο και τη δουλεία, όσο και μετά την Έξοδο. Κατακτήθηκε από τους Ισραηλίτες περίπου το 1200 π.Χ. Σύμφωνα με τους γενεαλογικούς καταλόγους του Α' Χρονικών, ο Ιούδας εγέννησε τον Φαρές [30], ο Φαρές εγέννησε τον Εσρών[4], και ο Εσρών εγέννησε τον Χάλεβ, στον οποίο ανήκαν οι κάτοικοι της Βηθλεέμ[5], ενώ ο Σαλμά ήταν «ο πατήρ Βηθλεέμ»[6].

Σύμφωνα με το βιβλίο της Γενέσεως, η Ραχήλ, σύζυγος του Ιακώβ, «απέθανε δε Ραχήλ και ετάφη εν τη οδῷ του ιπποδρόμου Εφραθά (αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ)»[7]. Στο βιβλίο της Ρουθ αναφέρεται, ότι στην πόλη που είχε γεννηθεί ο Ελιμέλεχ[8] και κατοικούσε ο Βοόζ, έφτασαν η Ναομί και η Ρουθ[9], την οποία νυμφεύθηκε ο Βοόζ[10]. Από τη γενεαλογία του Βοόζ στη πόλη γεννήθηκε ο βασιλεύς Δαβίδ, «ο

υιός εκείνου του Εφραθαίου εκ Βηθλεέμ Ιούδα, ονομαζόμενου Ιεσσαί»[11], τον οποίο εξέλεξε και έχρισε ο προφήτης Σαμουήλ, ως Κύριο και Βασιλέα.

Στη Βηθλεέμ οι Φιλιισταίοι, στους αγώνες τους εναντίον του Δαβίδ, είχαν φρουρά[12] για να την προστατεύουν και από επιθέσεις φυλών από το βορρά[13], και αργότερα ο εγγονός του Δαβίδ Ιεροβοάμ επεξέτεινε και εμπλούτισε τα τείχη της πόλεως, με σκοπό να την προστατεύσει την Ιερουσαλήμ από επιθέσεις φυλών από το νότο. Η Βηθλεέμ το 586 π.Χ. με τη βαβυλωνιακή αιχμαλωσία εγκαταλείφτηκε. Σύμφωνα με το βιβλίο του Β' Έσδρα[14], η πόλη επανιδρύθηκε το 538 π.Χ., όταν οι Πέρσες επέτρεψαν στους Ισραηλίτες να επιστρέψουν. Από τους μετοικισθέντες αιχμαλώτους που ο Ναβουχοδονόσωρ είχε πάρει αιχμάλωτους στη Βαβυλώνα[15], επέστρεψαν «υιοί Βεθλεέμ εκατόν είκοσιτρείς»[16], ενώ κατά τον Νεεμία «Άνδρες Βηθλεέμ και Νετωφά, εκατόν ογδοήκοντα οκτώ»[17]. Αργότερα η πόλη και η περιοχή πέρασε από τον έλεγχο των Πτολεμαίων της Αιγύπτου (323-200 π.Χ.) στη δυναστεία των Σελευκιδών (ως το 167 π.Χ.) και των Ασμοναίων και από το 63 π.Χ. των Ρωμαίων[18]. Ο Τερτυλιανός (τέλη 1ου μ.Χ. αι.) μαρτυρεί ότι στις ημέρες του κανείς Εβραίος δεν κατοικούσε στη Βηθλεέμ. Ο Μ. Κωνσταντίνος έκτισε τον Ναό της Γεννήσεως, που καταστράφηκε το 529 και ξανακτίστηκε από τον Ιουστινιανό. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές άρχισαν το 1934 από τον W. Harvey και μεταξύ άλλων αποκαλύφθηκαν τα υπέροχα μωσαϊκά δάπεδα της Βασιλικής της Γεννήσεως, τα οποία έχουν τεχνικές ομοιότητες με αυτά του Παλατιού της Κωνσταντινουπόλεως.

Ο προφήτης Μιχαίας, προφήτευσε τη Γέννηση του Χριστού στη Βηθλεέμ: «και συ, Βηθλεέμ, οίκος του Εφραθά, ολιγοστός ει του είναι εν χιλιάσιν Ιούδα- εκ σου μοι εξελεύσεται του είναι εις άρχοντα εν τω Ισραήλ, και αι έξοδοι αυτού απ' αρχής εξ ημερών αιώνος»[19]. Το χωρίο αυτό χρησιμοποιεί και ο Ευαγγελιστής Ματθαίος[20]. Όταν άρχισε η απογραφή «Ανέβη δε και Ιωσήφ από της Γαλιλαίας εκ πόλεως Ναζαρέτ εις την Ιουδαίαν εις πόλιν Δαυίδ ήτις καλείται Βηθλεέμ, δια το είναι αυτόν εξ οίκου και πατριάς Δαυίδ, απογράψασθαι συν Μαριάμ τη εμνηστευμένη αυτώ γυναικί, ούση εγκύω»[21]. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης μαρτυρεί και αυτός τη Γέννηση του Σωτήρος στη Βηθλεέμ «ουχί η γραφή είπεν ότι εκ του σπέρματος Δαυίδ και από Βηθλεέμ της κώμης, όπου εν Δαυίδ, ο Χριστός έρχεται;»[22]. Ο Ιησούς Χριστός, ο «άρτος της ζωής»[23] γεννήθηκε στην Βηθλεέμ (= στον οίκο του άρτου) στους χρόνους της Βασιλείας του Ηρώδη. Το «ύδωρ της ζωής» θα ξεδιψάσει τον λαό και τον προφητάνακτα Δαβίδ, ο οποίος «επεθύμησε και είπε' τίς ποτιεί με ύδωρ εκ του λάκκου του εν Βηθλεέμ του εν τη πύλη;»[24]. Ο Χριστός μας διαβεβαιώνει ότι «ος δ' αν πίνη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήσει εις τον αιώνα, αλλά το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αύτω πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον» [25].

Υποσημειώσεις

1. Σχετικά με τη πόλη βλέπε AVI-YONAH and V. TZAFERI, «Bethlehem» στο NEAEHL 1, 203-10, GUERIN V., «Description géographique, historique et archéologique de la Palestine», Judée 1 (Paris 1868), 120-206, Lewin A., «The Archaeology of Ancient Judea and Palestine», USA 2005, 138-143 και Petrozzi M., «Bethlehem», Jerysalem 1971.

2. Ιησού Ναυή 19,15-16.

3. Α' Χρον. 2,4.

4. Α' Χρον. 2.5.

5. Α' Χρον. 2,9.

6. Α' Χρον. 2,51.

7. Γεν. 35,19 και 48,7.

8. Ρουθ 1,1-2.

9. Ρουθ 1,19.
10. Ρουθ 4,13.
11. Α' Σαμουήλ 17,12 και 17,58 και Ρουθ 4,22.
12. Α' Χρον. 11,16.
13. 2 Σαμουήλ 23,14.
14. Β' Έσδρας 93-9.
15. Β' Έσδρας 2,1.
16. Β' Έσδρας 2,21.
17. Νεεμία 7,26.
18. HEENA P., στο International Dictionary of Historical Places, Vol. 4, U.S.A. 1996, 133.
19. Μιχ. 5,1-2.
20. Ματθ. 2.6.
21. Λουκ. 2,4-5.
22. Ιωάν. 7,42.
23. Ιωάν. 6,48.
24. Β' Σαμουήλ 23,15.
25. Ιωάν. 4,14.